Enskild motion M1262

SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1374

av Boriana Åberg (M)

Granskning av svenska medborgarskap

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att granska svenska medborgarskap beviljade efter 2000 och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under mycket lång tid har det varit väldigt enkelt att bli svensk medborgare. Varken kunskaper i svenska eller egen försörjning har krävts. Inte heller har det krävts att den sökande kan styrka sin identitet, utan det har räckt att göra sannolikt att den uppgivna identiteten är riktig. Fram till januari 2025, då regeringen gav Migrationsverket i uppdrag att förstärka säkerhetsperspektivet i medborgarskapsärenden, behövde den som ansökte om svenskt medborgarskap inte heller inställa sig personligen hos myndigheten.

Enligt Riksrevisionens granskning *Migrationsverkets hantering av medborgarskapsärenden* har nästan en tredjedel av dem som beviljats svenskt medborgarskap inte kunnat styrka sin identitet. Det innebär att Migrationsverket under åren 2000–2024 har beviljat tiotusentals personer svenskt medborgarskap utan att ens ha kunnat fastställa deras ursprungliga medborgarskap.

Även beslutsprocessen har uppvisat betydande brister. Enligt en granskning som tidskriften Fokus genomfört fattades nio av tio medborgarskapsbeslut under åren 2016–2020 av en ensam handläggare utan säkerhetsklassning.

Därtill har det funnits svårigheter att kontrollera kravet på hederligt levnadssätt, eftersom det inte varit tillåtet att använda biometriska uppgifter i identitetskontrollerna. Detta kommer dock att förändras genom ny lagstiftning som träder i kraft den 1 december 2026. Enligt Migrationsverket förekommer det att personer döms för brott under en annan identitet än den som registrerats hos myndigheten. Detta innebär att personer kan ha beviljats svenskt medborgarskap på felaktiga grunder, eftersom relevanta uppgifter om brottslighet inte har kunnat kopplas till rätt identitet.

Under perioden 2020–2024 beviljades 391 992 personer svenskt medborgarskap. Samtidigt avslogs endast 756 medborgarskapsärenden under 2024 efter inrådan från Säkerhetspolisen av säkerhetsskäl. Motsvarande antal var 566 året dessförinnan, medan siffran tidigare år låg mellan 100 och 180 ärenden. Det låga antalet avslag i förhållande till det totala antalet beviljade medborgarskap väcker frågor om huruvida alla säkerhetsrisker verkligen har kunnat identifieras och hanteras.

Ett uppmärksammat fall rör en skuldtyngd individ som 2024 fick avslag på sin ansökan om svenskt medborgarskap på grund av pågående skuldsanering. Trots detta beviljades personen svenskt medborgarskap 2026, innan skuldsaneringen hade avslutats och trots att detta står i strid med de krav på hederligt levnadssätt som gäller för svenskt medborgarskap.

Mot denna bakgrund finns det skäl att genomföra en granskning av svenska medborgarskap som beviljats efter år 2000, eller vid behov ännu tidigare. Syftet bör vara att identifiera fall där medborgarskap har beviljats på uppenbart felaktiga grunder och, när det gäller personer med dubbelt medborgarskap, möjliggöra återkallelse av det svenska medborgarskapet. En sådan ordning skulle kräva lagändringar, men mot bakgrund av de brister som har redovisats framstår detta som väl motiverat.

Boriana Åberg (M)